

Ferrariam profectus fuerat) non dicitur transferri curia, arg. Clem. *Ne Romani*. *Sine cum*. §. *Et tamen adjecto. de Election.* Garcias, loc. cit. n. 392. Nihilominus quoad effectum reservationum beneficiorum, tunc in utroque loco dicitur esse curia, Ferrariae quidem in suo capite, et Romae in suo corpore: adeoque beneficia venientium ad curiam, et morientium in uno dictorum locorum, vel intra duas dietas legales ab eo, juxta c. *Præsenti*. 34. h. t. in 6. censentur vacare in curia: suntque collationi solius Papae reservata. Et in facti contingentia declaravit alter memoratus Clemens VIII. in sua constitutione 54. quae incipit, *Cum ob nonnullas*; atque refertur tom. III. *Bullarii Romani*. Garcias, et Pirhing, ubi supra, et alii: quanquam quoad hoc esse attendendum stylum curiae, et cancellariae apostolicae, qui pro diversitate temporum nonnunquam variatur, moneat Engel, h. t. n. 10.

453. *Dieta legalis, quae?* — Cæterum per *Dietam legalem*, de qua proxime facta est mentio, intelligitur iter unius diei, computando viginti milliaria italica pro die, l. *Vicinna millia*. ff. « si cuis cautionibus, » etc. Glossa in cit. c. *Præsenti*. §. *Legales*. h. t. in 6; Engel, h. t. n. 10. asserens, quod viginti milliaria Italica faciant quatuor, vel ad summum quinque milliaria Germanica: ac proinde duae dietae legales constituent quadraginta milliaria Italica, seu octo aut decem Germanica.

454. *Quae alia beneficia, spectato jure communi, sint Papae reservata?* Extravag. *Ex debito. de Election. inter commun. fuit solummodo temporalis*. — Queritur VI. Quae alia beneficia, spectato jure communi, specialiter collationi Papae sint reservata? Resp. I. Etsi in Extravag. *Ex debito. de Election. inter commun.* plura beneficia suae collationi reservaverit Joannes Papa XXII. tamen dicta Extravagans fuit solummodo temporalis, atque cum suo conditore expiravit. Ita patet ex verbis ejusdem Papae, ibidem reservantis sibi beneficia, « Donec Christi dignatio non dignabitur universalis ecclesiae sponsae suae regimini praesidere: » ac notat Barbosa, in *Collectan.* ibid. n. 2. et Garcias, part. V. *de Benefic.* cap. I. n. 85. citans alios. Unde de hac superfluum foret plura dicere.

455. et 456. *Per Extravag. Execrabilis, Joan. XXII, quae beneficia reserventur?* — Resp. II. Per Extravag. *Execrabilis, Joann. XXII.* quae refertur tum inter Extra-

vagantes ejusdem Joann. XXII. tum inter commun. sed sub diversis Glossis, reservantur circa finem ipsius, sive in § *Qui vero deinceps*, quaedam beneficia collationi Papae: videlicet ea, quae post praehabitam dignitatem, personatum, officium, aut aliud beneficium recipiuntur, nec tamen prius beneficium (quod ipso jure per pacificam receptionem posterioris vacare dignoscitur) absque morae dispendio, in manibus ordinariorum dimittitur. Tunc enim, qui praesumpserit retinere primum cum secundo, ipso jure etiam secundo privati existunt; atque ad sacros ordines suscipiendos, et ad habendum quodcumque beneficium inhabiles reputantur: simulque « omnia et singula beneficia vacatura, ut praemittitur (hoc est, vacatura ipso jure ex constitutione illius constitutionis, ut explicat Glossa §. *Vacatura*; videlicet, vacatura propter illicitam retentionem alterius prioris beneficii incompatibilis) Sedis apostolicae dispositioni reservantur. »

Dicitur notanter in data explicatione Glossae, « videlicet, vacatura propter illicitam retentionem alterius prioris beneficii incompatibilis. » Nam in cit. Extravag. *Execrabilis*, Joann. XXII, non reservatur collationi Papae prius beneficium (hoc enim foret contra c. *De multa*. 28. h. t. ubi ejusmodi beneficium, per receptionem posterioris ipso jure vacans, jubetur a collatore ordinario intra legitimum tempus conferri) sed in cit. Extravag. *Execrabilis*, solummodo posterius beneficium reservatur collationi Papae; utpote quod indebite retentum cum priori, ipso jure virtute illius Extravagantis vacare, sicque collationi Papae reservari dignoscitur. Et ita notat Glossa ibid. §. *Ut praemittitur*. Barbosa, in *Collectan.* ibid. n. 10. subjungens, hoc modo pariter intelligendam esse regulam I. Cancellariae: in qua reservantur beneficia, quae per constitutionem *Execrabilis* vacant, vel vacabunt, Garcias, part. II. *de Benefic.*, cap. V, n. 45. citans plures alios; et sequitur Pirhing, h. t. n. 154.

457. Extravag. *Ad regimen. de Praebend. inter commun. fuit solum temporalis; sed innovari solet in regula I Cancellariae.* — Resp. III. Extravagans Benedicti XI quae incipit, *Ad regimen*, h. t. inter commun. fuit quidem temporalis solummodo, et cum conditore suo expiravit; prout desumitur ex illis verbis istius: « Donec miserationis divinae Clementiae Nos universalis Ecclesiae regimini praesidere concesserit — reservamus, »

etc. ac notat Barbosa, ibid. in *Collectan.* n. 2; Garcias, part. V. *de Benefic.* cap. I. n. 85. Quia tamen eadem Extravagans per singulos Pontifices innovari solet in reg. I. Cancellar. operae pretium esse videtur, breviter examinare beneficia ibidem reservata collationi Papae.

458, 459, 460, 461, 462 et 463. *Enumerantur beneficia quae in cit. Extravag. Ad regimen Papae reservantur.* — Imprimis itaque reservantur ibi collationi Papae omnes ecclesiae patriarchales, archiepiscopales, et episcopales, atque etiam monasteria, prioratus, dignitates, personatus, et officia, nec non canonicatus, praebendae, et ecclesiae, caeteraque beneficia ecclesiastica, cum cura, vel sine cura, saecularia, et regularia quaecunque, et qualiacunque fuerint: etiamsi ad illa personae consueverint, vel debuerint per electionem, vel quemvis alium modum assumi, si quando apud Sedem apostolicam vacant, vel in posterum vacabunt.

Deinde reservantur beneficia vacantia, vel in posterum vacatura per depositionem, vel privationem, seu translationem, aut muneris consecrationis suspensionem, auctoritate Papae factam, vel faciendam. Nec non, forsitan aliqui electi, vel postulati fuerint, vel in posterum eligantur, vel postulentur in concordia, aut discordia, quorum electio cassata, seu postulatio repulsa, vel per eos facta renuntiatio, et per Papam admissa fuerit; aut in antea cassari, repelli, vel admitti contigerit apud Sedem apostolicam, vel alibi ubicunque.

Tertio reservantur beneficia vacantia per obitum cardinalium S. R. Ecclesiae, ac officialium dictae Sedis: videlicet, camerarii, vicecancellarii, notariorum, auditorum, litterarum contradictarum, et apostolici palatii causarum auditorum, correctorum, et scriptorum litterarum apostolicarum, ac poenitentiarum praefatae Sedis et abbreviatorum, nec non commensarium, et aliorum quorumlibet capellanorum Sedis ejusdem: et etiam quorumcumque legatorum, sive nuntiorum, ac in terris Ecclesiae Romanae rectorum et thesaurariorum, per Papam specialiter deputatorum, seu missorum, vel deputandorum, seu mittendorum in posterum, ubicunque dictos legatos, vel nuntios, seu rectores, aut thesaurarios, antequam ad Romanam Curiam redierint, seu venerint, rebus eximi contigerit humanis.

Quarto reservantur beneficia vacantia per

obitum quorumlibet, pro quibuscunque negotiis ad Romanam curiam venientium, seu etiam recedentium ab eadem, si in locis a dicta curia ultra duas dietas legales non distantibus moriantur. Item beneficia vacantia per obitum quorumcumque curialium, peregrinationis, infirmitatis, aut recreationis, seu alia quacunque causa ad quavis loca secedentium, si eos, antequam ad dictam curiam redierint, in locis ultra duas dietas ab eadem curia (ut praemittitur) non remotis, dummodo eorum proprium domicilium non existat ibidem, mori contigerit.

Quinto reservantur monasteria, prioratus, decanatus, dignitates, personatus, administrationes, officia, canonicatus, praebendae, et ecclesiae, caeteraque beneficia ecclesiastica, saecularia, et regularia, cum cura, vel sine cura, quaecunque, vel qualiacunque fuerint, etiamsi ad illa personae consueverint, et debuerint per electionem, aut quemvis alium modum assumi; quae promoti per Papam ad patriarchales, archiepiscopales, et episcopales ecclesias, nec non monasteriorum regimina, obtinebant tempore promotionum de ipsis factarum, sicque vacant, seu in posterum vacabunt.

Sexto denique reservantur quaecunque beneficia, quae per assecutionem pacificam quorumcumque prioratum, dignitatum, personatum, officiorum, canonicatum, et praebendarum, ecclesiarum, et beneficiorum aliorum, per Papam collatorum, vel conferendorum imposterum, nunc vacant, et in antea vacabunt. Decernendo ex tunc irritum, et inane, si secus super praemissis, et quolibet eorum, per quoscumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari.

464. *Quid contineant caeterae Extravag. inter communes.* — Resp. IV. De reliquis Extravagantibus hujus tituli inter communes, nonnullorum beneficiorum reservationem continentibus, nihil restat notabile dicendum quia agunt solum de beneficiis certarum provinciarum; puta, provinciae Burdegalensis, ut Extravag. *Etsi in temporalium.* aut loquuntur de erectione ecclesiae Tholosanae in novam metropolim; ut Extravag. *Solvatur.* cum seqq. Aut continent aliam materiam huc non pertinentem: praeter Extravag. *Piae sollicitudinis*, et Extravag. *Ad Romani*, de quibus jam est dictum superius.

465. *Ad collationem solius Papae spectant beneficia Urbis. Is appellatur Episcopus roma-*

465. — Quæritur VII. An dentur aliqua alia beneficia ad collationem solius Papæ pertinentia? Resp. I. Ad collationem solius Papæ ulterius spectant beneficia Urbis seu quæ Romæ existunt: nam horum collatio pertinet ad Papam, tanquam episcopum Romanum, prout is appellatur in can. *Si quis Episcopus*. 2. q. 6. cum similibus. Ita Æneas de Falconib. cit. tract. *de Reservat. benefic.* quæst. 2. principal. n. 9; Chokier, in reg. Cancellar. n. 23. vers. *Secunda reservatio*. Gonzalez ad reg. 8. Cancellar. Gloss. 13, n. 3 et 4. allegat alios. Quanquam Æneas de Falconib. d. n. 9. et Gonzalez loc. cit. n. 7 et 8. ac seqq. cæterique auctores notent, beneficia in Urbe existentia solum improprie dici reservata (haud obstante, quod pro majori cautela per reg. 7. Cancellariæ expresse reserventur) eo quod Papa jure proprio, seu ordinario, veluti episcopus Romanus, eadem conferat, nullusque alius adsit, qui ita conferre, Papamque conferendo beneficia Urbis vacantia prævenire valeat. Nam reservatio proprie fit propter timorem præventionis, seu ne inferior ordinarius collator possit Papam in conferendo prævenire.

466. *Exceptis beneficiis, quæ subsunt titulis cardinalium residentium.* — Fatendum tamen, quod Beneficia Urbis, quæ subsunt titulis cardinalium, arg. c. *His quæ*. 11. de Majorit. et obedient. conferantur per istos, quando hujusmodi cardinales sunt in Urbe: secus, quando absunt, juxta reg. 7. Cancellariæ. Licet enim horum beneficiorum collatio jure ordinario pertineat ad Papam, veluti episcopum Urbis, ut dictum: nihilominus, ut summi Pontifices ostendant, cardinales sibi conjunctissimos, et vere fratres existere, simulque magis eos suorum titularum per residentiam personalem studiosos reddant; pleniorum istis dummodo in Urbe resideant, consueverunt dare potestatem conferendi beneficia vacantia. Chokier ad reg. 1. Cancellar. n. 22. vers. *Secunda*. cum aliis.

467. *Collationem quorundam beneficiorum Papa sibi reservavit virtute diversitatem constitutionum apostolicarum. Sic reservata sunt Papæ beneficia vacantia propter simoniam confidentialem et quidem omnia.* — Resp. II. Insuper collationem quorundam beneficiorum ecclesiasticorum Papa sibi reservavit virtute diversarum constitutionum apostolicarum, quæ non continentur in corpore juris canonici. Sic quippe ipso jure vacant, atque reservata sunt Sedi apostolicæ beneficia, quæ

fuerunt recepta in *Confidentiam*; hoc est, per Simoniam confidentialem: ex constitutione 85. Pii IV. *Romanum Pontificem*. § 5. Quam etiam innovavit beatus Pius V. in sua constitutione 85. *Intolerabilis*: ita tamen, ut hanc suam constitutionem, ac reservationem, decreverit procedere, atque intelligendam esse non solum de beneficiis, in quibus commissa est simonia confidentialis, sed etiam de omnibus aliis, quæ obtinebat confidentarius; prout liquet ex eadem bulla beati Pii V. § 8. *Sed ne quisquam*: et notat Barbosa cit. allegat. 57. n. 42. Utraque dictarum constitutionum refertur tom. II. *Bullarii Romani*.

468. *Item ecclesiæ parochiales, non servata forma concilii Tridentini collatæ.* — Deinde dispositioni Sedis apostolicæ reservantur ecclesiæ parochiales, quæ non servata forma concilii Tridentini collatæ fuerunt, vel conferentur in posterum: ex constitutione 33. beati Pii V. *In conferendis*. § 3. ac refertur cit. tom. II. *Bullarii Romani*. Adde dicta superius § 5. n. 148.

469. *Et beneficia vacantia ob non factam publicationem resignationis.* — Tertio, beneficia vacantia ob non factam publicationem resignationis, reservata sunt collationi Sedis apostolicæ: ex constitutione 85. Gregorii XIII. *Humano vix judicio*. § 3. ac refertur pariter tom. II. *Bullarii Romani*.

470. *Aut propter crimen hæresis.* — Quarto, beneficia vacantia propter crimen hæresis, reservantur collationi Sedis apostolicæ: ex constitutione 29. beati Pii V. *Cum ex Apostolatus*. § 1. referturque cit. tom. II. *Bullarii*.

471. *Item beneficia vacantia propter delictum offendentium litigantes in Curia romana, eorumque judices, advocatos, etc.* — Quinto, beneficia ipso jure vacantia propter delictum offendentium litigantes in Curia Romana. eorumque judices, advocatos, procuratores, notarios, testesque, et alios hujusmodi, reservantur dispositioni Sedis apostolicæ: ex constitutione 11. Alexandri VI. *In eminenti Sedis*. § 4. quæ habetur tom. 1. *Bullarii Romani*.

472. *Ac beneficia eorum, qui se pro aliis ad obtinendum illis beneficium, examini subjiciunt, etc.* — Sexto, beneficia eorum, qui se pro aliis, in ordine ad obtinendum pro eis beneficium, examini subjiciunt; vel qui annuas pensiones offerunt pro consequendis beneficiis etc. non solum ipso jure vacant, sed etiam collationi Romani Pontificis reservantur: ex constitutione 12. Pauli IV. *Inter cæ-*

teras. § 2. et 3. ac refertur cit. tom. 1. *Bullarii*.

473. *Alii tales casus. Remissive.* — Tacentur nonnulli alii casus, in quibus collatio quorundam beneficiorum reservatur Sedi apostolicæ, quorum universim triginta quinque enumerat Hieron. Gonzalez ad reg. 8. Cancellariæ. gloss. 51. per totum: verum præmissi sunt cæteris notabiliores. Superest, ut de regulis Cancellariæ, et concordatis Germaniæ, aliquid dicatur: nam hisce pariter certa beneficia ecclesiastica collationi Sedis apostolicæ reservantur.

§ XVI.

DE REGULIS CANCELLARIÆ, AC TENORE MODERNARUM.

474. *Regulæ Cancellariæ, quid, et quot sint?* — Quæritur I. Quid sint regulæ Cancellariæ, cur sic dicantur, quo tempore ortum habuerint? Resp. I. Regulæ Cancellariæ sunt certæ constitutiones apostolicæ, quas singuli pontifices a principio sui regiminis circa causas beneficiales, et judiciales facere, vel a prædecessoribus suis jam factas renovare, augere, vel minuere consueverunt. Earum de facto solent esse septuaginta duæ: totidem enim novissime publicavit SS. D. N. D. Clemens divina Providentia Papa XI. Quamvis, præter nonnullas alias differentias, olim pauciores fuerint; prout patet ex eo, quod Urbanus VIII. anno 1623. solummodo septuaginta et unam fecerit, quæ referuntur tom. IV. *Bullar. Roman.* constitut. 7. dicti Pontificis. Simulque ex eo, quod regula Reservationis mensium apostolicorum, quæ olim octava fuerat, et in quam, veluti ad regulam VIII. Cancellariæ, Hieronymus Gonzalez integrum tractatum conscripsit, nunc nona existat. Earum priores tractant de reservationibus apostolicis, tum generalibus, tum specialibus beneficiorum, quorum collationem Papa sibi reservare intendit: posteriores agunt de litteris apostolicis expediendis, ac forma, seu clausulis in earum expeditione observandis; nec non de dispensationibus, atque indulgentiis obtinendis, et hujusmodi: prout amplius patebit ex tenore earundem regularum Cancellariæ proxime allegandæ.

475. *Et cur sic dicantur?* — Resp. II. Regulæ Cancellariæ sic dicantur, quod non solum Cancellariam apostolicam, seu officiales ipsius obligent; sed quia magna ipsarum

pars concernit expeditionem litterarum apostolicarum, in Cancellaria Papæ faciendam, quatenus tradunt certam formam in ipsarum expeditione observandam: simulque, quia Regulæ illæ in Cancellaria apostolica publicari consueverunt, et Regestis ejus inferi. Ita Rebuffus in *Praxi Benefic.* tit. *Additiones in Regulas Cancellariæ*. §. *Cancellariæ*. Joan. Chokier *Commentar. in Rubric. regular. Cancellar.* n. 16. et 17.

476. *Obligant non solum officiales Cancellariæ apostolicæ, sed etiam alios, exceptis cardinalibus.* — Accedit alia ratio. Siquidem regulæ Cancellariæ sunt ordinationes, seu constitutiones generales; atque ex persona conditoris sui, sive sanctissimi domini Papæ, easdem sub initio pontificatus sui pro meliore regimine facientis, obligant non solum officiales Cancellariæ apostolicæ; sed etiam, in materia ipsis adaptabili, astringunt omnes alios: exceptis duntaxat sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalibus, qui ob speciales prærogativas, atque privilegia sibi competentia, expresse excipiuntur per regulam 70. Cancellariæ.

477. *Cancellaria apostolica efformat speciem magni tribunalis. Dicitur Organum Papæ, et cur?* — Porro in Cancellaria apostolica, præter cardinalem vice-cancellarium, plures alii officiales, tum prælati, tum non prælati, et quidem in valde copioso numero adesse solent: adeo, ut species magni et qualificati tribunalis efformari videatur. Card. de Luca in *Relatione*. Curia Romanæ, discours. 10. n. 9. 11. et 12. Estque tantæ auctoritatis, atque excellentiæ Cancellaria apostolica, ut *Organum Papæ* dicatur card. de Luca, loc. cit. discours. 9. n. 28. Chokier, in reg. 43. Cancellar. n. 42. vers. *Difficultas*. Sive, ut Gonzalez, ad reg. 8. Cancell. gloss. 13. n. 12. post Cassadorum decis. 3. n. 3. *de Reservation.* loquitur, Cancellaria apostolica est organum mentis, et vocis Papæ. Unde quidquid facit Cancellaria, videtur factum a Papa, utpote cujus ipsa est organum. Chokier cit. n. 42. Nec immerito: nam in Romanum etiam Pontificem cadit illud effatum imperatoris, l. I. § *Sed neque*. C. *de Veteri jure enucleand.* Omnia nostra tacimus, quibus auctoritatem impertimur, c. *Si Apostolica*. 22. h. t. in 6. Illud autem, « quod Principi placuit, legis habet vigorem; » prout dicitur l. I. ff. *de Constitut. princip.*

478. *Regulæ Cancellariæ a Joanne XXII, circa annum Domini 1330, initium habent.* —